

ка), що пропонує страхування. При цьому клієнт задає масу питань, на які аквізитор має чітко, конкретно і точно відповідати;

2) діагностиці та опрацюванню заперечень клієнта на переговорах при страхуванні. При цьому студент, що грає роль страховика, має: а) встановити вид заперечення: страхуванню як такому; конкретній страховій компанії; умовам страхового продукту; даному співробітнику чи заперечення — «ширму», яке потребує додаткового уточнення суті заперечення; б) дати кілька аргументованих відповідей на отримане заперечення;

3) умовах та обставинах врегулювання заявлених страхових подій;

4) темах: правила та договори страхування; перестрахування; стратегічне планування; діяльність страхових посередників; формування страхового портфелю страховика; забезпечення фінансової надійності страхової компанії та ін.

Недоліком даного методу є складність забезпечення високої організаційної дисципліни від учасників гри, а також можливість контролювати викладачем гру лише кількох пар студентів з числа всіх, що приймають участь у грі. Проте, при належній підготовці і роз'яснювальній роботі зі студентами, а також після освоєння цього методу викладачем (на початку освоєння гри, можливо, з асистентом) застосування методу доведе його високу ефективність у засвоєнні і контролі рівня знань учасників.

*Сафонова Л. Д., канд. екон. наук, доцент,
кафедра фінансів*

МІСЦЕ І РОЛЬ ТРЕНІНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАГІСТРІВ ПРОГРАМИ «ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Шановні колеги!

Протягом останніх 3—4 років кафедра фінансів проводить роботу щодо реформування форм і методів організації навчального процесу, а також системного, комплексного застосування інноваційних технологій. За цей час були переглянуті традиційні підходи до читання лекцій, проведення семінарських занять, самостійної і індивідуальної роботи студентів, виробничої практики, підготовки дипломних робіт. Особливого значення для нас набули різноманітні засоби практичної підготовки майбутніх фахівців, насамперед, проведення тренінгових занять, ділових ігор, ви-

конання практичних індивідуальних завдань на базах практики як за конкретною дисципліною, так і для дипломної роботи.

У своїй доповіді я би хотіла зупинитися і розказати про застосування сучасних технологій навчання, зокрема тренінгових, на магістерській програмі «Державний фінансовий менеджмент».

За сучасних умов економічного розвитку об'єктивно висуваються нові вимоги до підготовки фінансистів для державних органів влади і управління. Це вимагає докорінних змін вимог до інформаційно-аналітичного забезпечення державного фінансового менеджменту, як до дійового інструменту ефективного управління. З цією метою в навчальні плани спец. «Фінанси» було включено дисципліну «Інформаційно-аналітичне забезпечення державного фінансового менеджменту». Це дало можливість нам розробити концепцію міжпредметного тренінгу, яка зводиться до наступного:

1) перш за все, це можливість поєднувати знання з 5 основних профільних дисциплін, які викладаються на магістерському рівні: «Бюджетний менеджмент», «Податковий менеджмент», «Ринок фінансових послуг», «Управління державним боргом», «Макрофінансове бюджетування» і дисциплін, які є фундаментальними і викладаються на 3 і 4 курсах, насамперед, дисципліна «Фінанси». Саме ці знання визначають компетенції сучасних фінансистів;

2) по-друге, вихідною основою тренінгу є сукупність знань, які отримують студенти щодо відповідного інструментарію інформаційно-аналітичного забезпечення державного фінансового менеджменту для кількісного аналізу фінансової практики і прийняття ефективного управлінського рішення;

3) по-третє, це можливість використовувати при написанні дипломної роботи зазначеного інструментарію. Реферат з дисципліни «Інформаційно-аналітичне забезпечення державного фінансового менеджменту» готується за індивідуальним завданням до дипломної роботи, яка виконується за матеріалами, одержаними на базі виробничої практики. До них відносяться: органи Міністерства фінансів України, органи Державної податкової служби України, органи Державного казначейства України, органи Державної контрольно-ревізійної служби України. Базами практики кафедра забезпечує всіх студентів магістерської програми. Стосовно тематики дипломних робіт. У нас на кафедрі формуються комплексні теми дипломних робіт. Наприклад, десять студентів проходять практику в Міністерстві фінансів України. Для них формулюється назва комплексної теми «Міністерство фінансів України: питання бюджетного і торгового менеджменту». У

складі цієї теми студенти будуть виконувати індивідуальні роботи за темами: «Система доходів бюджету», «Система видатків бюджету», «Міжбюджетні відносини», «Бюджетний дефіцит», «Обслуговування державного боргу», «Видатки бюджету на управління», «Видатки бюджету на економічну діяльність» тощо. Виконання дипломних робіт за комплексними темами дозволяє: підвищити їх цінність за рахунок комплексного розгляду актуальних проблем; досягти високого рівня розв'язання визначених проблем; провести захист дипломних робіт безпосередньо на базах практики.

Необхідно також відзначити, що результати проведеної роботи протягом останніх років знайшли відображення у нових підходах до структури дипломної роботи. Кафедрою розроблена і запропонована для студентів у поточному навчальному році нова структура дипломної роботи для виконання. Результати ми одержимо влітку після захисту дипломних робіт нашими студентами. Ми сподіваємось, що вони будуть тільки позитивними.

Тренінг проходить у кілька етапів. На першому етапі студенти розробляють відповідно до затверджених тем дипломних робіт теоретико-методологічну характеристику об'єкта дослідження (наприклад «Теоретико-методологічні засади обслуговування внутрішнього державного боргу»). У даній роботі автори визначають об'єкт і предмет дослідження; розкривають сутність об'єкту та категорій дослідження; висвітлюють відповідні класифікації і групування; визначають сутність, мету і функції управління об'єктом дослідження; визначають і охарактеризовують чинники, що впливають на об'єкт дослідження; визначають користувачів інформації та їх потреби; аналізують джерела інформації; визначають систему показників аналізу і готують відповідні показники за останні п'ять років; характеризують сучасний стан об'єкта дослідження, Заслуховування результатів проведеного дослідження проводиться в аудиторії в присутності керівника тренінгу і наукових керівників. На другому етапі студенти виконують роботу, яка включає в себе: аналіз визначених і підготовлених показників на першому етапі з використанням статистичних моделей пропорційності розвитку, його збалансованості, ефективності, тенденцій розвитку під впливом окремих чинників, ризику діяльності; відповідні розрахунки; аналіз актуальних проблем з теми, що досліджується та пропозиції щодо їх вирішення. Обговорення підготовлених матеріалів проводиться аналогічно обговоренню на першому етапі. Результатом третього етапу є презентація роботи по кожній комплексній темі, які об'єднані за окремими бло-

ками. Керівник із студентів по кожній комплексній темі презентує результати проведеного дослідження. З проблематики по кожній темі та обґрунтуванню управлінських рішень, що входять до складу комплексної теми, виступає автор. Після закінчення презентації здійснюється обговорення. Слід відзначити, що підведення підсумків тренінгу по суті відбувається у вигляді семінарів-конференцій за окремими вище названими блоками з широким залученням як студентів, так і викладачів, перш за все керівників дипломних робіт. Кожна мала група за результатами тренінгу представляє на кафедру розгорнутий звіт про виконану роботу.

Відповідно до зазначеної організації тренінгу можна стверджувати, що у ньому поєднується самостійна робота студентів за темами дипломних робіт з використанням даних, зібраних під час проходження виробничої практики у відповідних органах і творча робота в малих групах за визначеними блоками. При цьому відбувається безпосередній контакт студентів з викладачами, а також творче спілкування між самими студентами в процесі обговорення можливих варіантів управлінських рішень за окремими блоками і темами дипломних робіт.

Його значення, як чинника підготовки конкурентоспроможних фахівців у сфері державних фінансів полягає у тому, що він системно поєднав комплекс знань за дисциплінами навчального плану із застосуванням на практиці методології інформаційно-аналітичного забезпечення управління державними фінансами на базі збирання інформації, їх обробки, обчислення показників, аналізу взаємодій щодо формування, розподілу і використання фінансових ресурсів і обґрунтування на цій основі управлінських рішень.

Саме цей тренінг забезпечив творче використання знань, яке полягає у використанні звичайних методів для вирішення нетривіальних завдань, головними із яких є індивідуальні завдання, передбачені планами дипломних робіт.

Цьому сприяла активна праця утворених малих груп, які поєднали роботи за спорідненими проблемами, творчі дискусії за цими напрямками стосовно побудови системи показників, інформаційно-методичного забезпечення аналізу і прийняття за його результатами управлінських рішень.

Під керівництвом викладачів зусилля студентів були спрямовані на збирання інформації, її систематизацію, розробку методик аналізу, творче використання інформації та результатів аналізу з метою узагальнення та обґрунтування управлінських рішень, що знайшло відображення зрештою в дипломних роботах.

У результаті проведеного тренінгу ми отримали ефект між предметного синтезу, як передумови творчої самореалізації та практичної діяльності фахівців.

Фахівці у сфері фінансів з навичками побудови та використання інформаційно-аналітичного забезпечення управління державними фінансами здатні (слайд про здатності):

- збирати необхідну інформацію, систематизувати та класифікувати її;

- розробляти та застосовувати методи оброблення, узагальнення й аналізу інформації;

- творчо використовувати інформацію та результати аналізу, робити на цій основі узагальнення та висновки, обґрунтовувати управлінські рішення;

- оцінювати в реальному часі наслідки управлінських рішень, що приймаються;

- ефективно використовувати інформаційні ресурси та досягнення в галузі комп'ютерних технологій.

Останнє досить повно відображено в рефератах з дисципліни та дипломних роботах, а також продемонстровано під час проведення тренінгу.

Відмінною рисою наших майбутніх фахівців є поєднання фундаментальної університетської економічної освіти з поглибленим вивченням методів системно-статистичного аналізу економічних явищ і процесів з використанням інформаційних технологій.

Ми сподіваємося, що відповідна підготовка має дати нашим випускникам можливість плідно і ефективно працювати в галузі державних фінансів.

*Бабяк Н. Д., канд. екон. наук, доцент,
Соколова О. Б., старш. викл.,
кафедра фінансів підприємств*

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ МІЖПРЕДМЕТНОГО ТРЕНІНГУ ПО ДИСЦИПЛІНАМ МАГІСТЕРСЬКОГО ЦИКЛУ ПРОГРАМИ «ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У СФЕРІ БІЗНЕСУ»

Традиційні форми навчання за сучасних економічних умов необхідно доповнювати новими навчальними технологіями, серед яких, зокрема, тренінги по окремим дисциплінам та міжпредметні тренінги. Застосування тренінгових технологій підвищує конкурентоспроможність студентів на ринку праці, оскільки доз-